
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

עושים קיימות - 49607

תאריך עדכון אחרון 19-12-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: בי"ס האוניברסיטאי ללימודי הסביבה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר בני פירסט

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: benny.furst@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתאום מראש, במייל או בנייד

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

למונח "קיימות" (sustainability) קיימות מעל מאה הגדרות שונות, כאשר המרכזיות ביניהן מדגישות את חשיבות האיזון בין צריכה נבונה לבין אורח חיים המאפשר למשאבי הטבע להתחדש, זאת תוך מחשבה על ההווה ועל יכולתם של הדורות הבאים לקיים את עצמם מבחינה כלכלית, חברתית וסביבתית. בתוך כך, האתגר העיקרי לכל העוסקים בתחום הקיימות הוא כיצד לתרגם את המושג המופשט והכללי לכדי עשייה פרגמטית בחיי היום יום. הקורס שלפנינו מבקש לקדם את העשייה המקיימת ולאפשר מימוש של רעיונות יישומיים בחברה הישראלית.

מטרות הקורס:

1. היכרות עם גישות ותאוריות מעולם הקיימות ושל מושגי יסוד הקשורים בו.
2. חשיפה לרעיונות ולאנשים העוסקים בממדים שונים של הקיימות היישומית בתחומי תכנון עירוני, חינוך, עיצוב זהות קהילתית, התחזקות מנטלית אישית, אופנה בת קיימא, דיפלומטיה, אקטיביזם סביבתי, מורשת מקומית ועוד.
3. קידום רעיון אישי של התלמידים וקבלת משוב לשם פיתוחו בעתיד בסיוע המרכז לקיימות באוניברסיטה העברית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הגשת פרויקט סיום (בזוגות) שיכלול תיק פעולה יישומי של הרעיון המוצע בכדי ליישמו בקהילה מקומית מסוימת בישראל. הפרויקט יכלול דרכי פעולה וכלים מעשיים לקידום המודעות הסביבתית של התושבים והנעה לפעולה. הפרויקט יהיה מבוסס בין היתר על עבודת שטח, ראיונות ובחינה אמפירית, מתוך מטרה ליצור אימפקט חברתי ארוך טווח.

דרישות נוכחות (%) :

נוכחות מלאה והשתתפות פעילה בכל ארבעת ימי ההקאתון, כולל לינה (3 לילות).

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות תאורטיות, מפגשים ושיעורים מפי מרצים אורחים ואנשי מקצוע ועשייה מעולם הקיימות.

הקורס יתקיים במתכונת הקאתון של ארבעה ימים (ימים ב' עד ה', 27 עד 30 במאי 2024) כולל לינה (שלושה לילות) בכפר הנוער עיינות הסמוך לנס ציונה. הלינה משותפת, בתנאי אירוח פשוטים ובהפרדה מגדרית. יוגשו שלוש ארוחות ביום בחדר האוכל של כפר הנוער. לוח זמנים, דרכי הגעה ותכנית מפורטת של ההקאתון כולל שמות המרצים יישלחו לנרשמים כחודש לפני הפתיחה.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

תאוריות של קיימות; היסטוריה של התפתחות המושג; מושגי יסוד באקטיביזם סביבתי; אקו-פוליטיקה; אתיקה סביבתית; מקרי בוחן של קיימות יישומית בארץ ובעולם.

חומר חובה לקריאה:

1. פירסט, ב. (2012), אקולוגיה, סביבה, קיימות: קווים להתפתחותה של התנועה הסביבתית בישראל, אופקים בגיאוגרפיה, 84, 2013.
2. גרינשפן, א. (2015), תהליכי שינוי והתפתחות בתנועה הסביבתית בישראל: מאוריינטציה מדינתית לחברה אזרחית ושותפויות, ביטחון סוציאלי (15).
3. היימין-רייש, נ. (2007), פוליטיקה ירוקה ממערב מהחברה אל השלטון, המכון הישראלי לדמוקרטיה, מקוון.
4. De-Shalit, A. (1995), *From the political to the objective: the dialectics of Zionism and the Environment*, *Environmental politics*, vol.4(1), p.70.
5. חסון ש. (2009), אתיקה ופוליטיקה סביבתית, מבואות לאתיקה א', בעריכת אסא כשר.
6. ברכה, ע. (2008), פרקטיקה מעשית של צדק סביבתי, מעשי משפט (א'), ינואר 2008.
7. ליאופולד, א. (1947), תורת מוסר האדמה, בתוך: מקום למחשבה, מקראה למחשבה סביבתית, הוצאת מכון השל, 2000.
8. Lakoff, G. (2010), *Why it Matters How we Frame the Environment*, *Environmental Communication: A Journal of Nature and Culture*, 4:1, 70-81.
9. פירסט ב. (2012), מורפולוגיה של שינוי תרבותי - מסע ההסברה להצלת פרחי הבר כגורם משפיע על עיצוב המרחב, אופקים בגיאוגרפיה, 78.
10. לאור, ט., גן, ד., אבישר, א. (2018), פעילים סביבתיים בישראל - מה מניע אותם?, אקולוגיה וסביבה, 9(1).
11. גוטמן-אהרון, מ., גוטמן, ר. (2017), האם קולנו יבלע ברעש? מאבק ציבורי סביבתי בפריפריה הצפונית-מבט מבפנים, סוציולוגיה ישראלית, י"ח (2).
12. Barak, N. (2020), *Ecological city-zenship*, *Environmental Politics*, 29(3), pp. 479-499.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 90 %
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה / סמינר / פרוסמינר / הצעת מחקר 10 %

מידע נוסף / הערות:

1. הנוכחות הפיזית בכל ימי ההקאתון- הרצאות, עבודה וסיורים, היא חובה, כולל הלינה. לא יתאפשרו איחורים ולא תתאפשר השתתפות חלקית.
2. התלמידים מוזמנים להגיע להקאתון עם רעיון ראשוני, אותו יחלקו עם הכיתה ויקדמו במהלך העבודה. מצגת ראשונית תוצג על ידי התלמידים בסיום ההקאתון (10% מהציון הסופי). הגשת הפרויקט הסופי תהיה כחודשיים לאחר מכן (90% מהציון הסופי).
3. העבודה על הפרויקטים תהיה בזוגות.